Najaar 2026

Het Groene Blaadje

CONTACTBLAD IVN HEEZE-LEENDE jaargang 146 nr. 167

ivn natuur educatie

Inhoud

01 Voorplaat Ciel Broeckx
02 Herbertusbossen Schim in het bos / Doelstelling
03 Van het bestuur / Spreektijd / En verder ... / Redactioneel
04 "Nieuwe mensen moeten weer nieuwe dingen gaan doen" Ko Douwsma stopt als bestuurder van IVN Heeze-Leende
05 Hei, Heg en Hoogeind We polderen wel maar doen geen dingen die we niet willen
06 Opleiding Begeleider Natuurwandelingen "Stilstaan bij de natuur"
08 Wat doet de werkgroep wandelingen?
09 Cursus "Natuur dichtbij" Excursie Strabrechtse Heide / Ton Collart stopt met de natuurkoffer
10 Stilstaan / De natuur moet niet het afvalputje worden van de klimaatverandering
11 Van de hoed en de rand
12 Meer liefde voor de natuur sinds corona
13 Ledenuitje 2026 Herenboeren
16 Natuureducatie in beweging: hoe scholen en IVN samen bouwen aan buitenwijsheid / Nieuwe leden / Steun ons ...
17 IVN Heideproject
18 Grassprietjes Anouk van Maldegem
20 Organisatie

IVN, Vereniging voor educatie en duurzaamheid, is een landelijke organisatie.
Wij willen door voorlichting en educatie begrip bijbrengen voor de natuur en wijzen op een gezond milieu. IVN werkt aan een duurzame samenleving. Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur, duurzaam handelen stimuleert. Daarom laten we jong en oud de natuur dichtbij beleven.
IVN heeft verspreid over Nederland circa 190 afdelingen, die bemand worden door zo'n 29.000 vrijwilligers.
IVN-afdeling Heeze-Leende heeft verschillende werkgroepen. Deze houden zich o.a. bezig met educatie, observatie/inventarisatie, publiekswandelingen, milieuwerk en natuurbeheer. Door deze activiteiten draagt IVN Heeze-Leende bij aan een betere kwaliteit van de natuur en het milieu in en rondom onze gemeente.

Van het bestuur

Lichtpuntjes

Wie de natuur volgt, kan soms denken dat we vooral bezig zijn met het stapelen van problemen: verdroging, stikstof en versnippering. Gelukkig zijn er ook lichtpuntjes. Een nieuw poeltje, een klein moeras of een strook bloemrijk grasland kan al snel nieuw leven aantrekken. Kijk maar naar het Strabrechts Broek. Ook de bloemrijke akkers en akkerranden van de Agrarische Natuurvereniging Hei, Heg en Hoogeind zijn een mooi voorbeeld. Ze bieden voedsel en schuilplekken voor allerlei dieren én maken het landschap een stuk kleurrijker.
Ook onze eigen IVN-afdeling draagt haar steentje bij met onder andere amfibie-tunnels, een vleermuizenkelder, wandelingen, cursussen en natuureducatie op basisscholen. Want wie weet wat er in een berm, sloot of bosrand leeft, kijkt er vanzelf anders naar. Met de uitreiking van de Groene Kaart aan de familie Noordman in Sterksel stimuleren we ook een natuurlijke manier van boeren.
En ook met onze vereniging gaat het goed: ons ledental is de afgelopen jaren verdubbeld! Dat is een mooi lichtpuntje. Natuurlijk zijn er nog uitdagingen, zoals onze huisvesting en de behoefte aan extra bestuursleden. Ook een vereniging groeit niet vanzelf; daar zijn mensen voor nodig.
Het ledenuitje naar de Herenboeren in Soerendonk in september was eveneens een succes. Een goede deelname, mooie wandeling met gidsen van onze IVN-collega's uit Cranendonck, en veel belangstelling voor hun manier van werken. Ze verbouwen groenten, aardappelen, graan, fruit en kruiden, zorgen voor eieren en werken aan natuurherstel. En af en toe wordt er zelfs bier gemaakt. Ook dat is blijkbaar natuurinclusief ondernemen! Er wordt biologisch gewerkt, zonder kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen met aandacht voor natuurherstel.
Natuurlijk zijn al de grote natuurproblemen niet zomaar opgelost. Maar die kleine voorbeelden laten zien dat herstel mogelijk is. Een poel, een bloemenrand, een veilige oversteekplaats, de inzet van vrijwilligers of een kind dat enthousiast wordt van een kever: het zijn kleine stapjes met betekenis.
Toch weer een lichtpuntje!

Namens het bestuur: Ben Pollmann, voorzitter

Spreektijd

Het bestuur vergadert in principe iedere tweede woensdag van de maand vanaf 19.30 uur in de Sleutelbloem. Leden van IVN Heeze-Leende kunnen vooraf spreektijd aanvragen bij het secretariaat.

En verder ...

Wandelingen en rondleidingen

Voor groepen/bedrijven kunnen wij boeiende excursies verzorgen in de natuur. Neem daarvoor contact op met de wandelingen-coördinator Geert Engels: wandelingen@ivnheezeleende.nl of 06-38895545. Vergoeding p.p. bedrijven / particulieren €6,00.

Redactioneel

In dit nummer nemen we afscheid van Ko Douwsma als lid van het bestuur. In een tweede interview laat Peter Kerkhofs ons kennismaken met de activiteiten van Hei, Heg en Hoogeind.
Verder passeren natuurlijk diverse activiteiten en werkgroepen de revue. De fotowerkgroep heeft het ledenuitje bij de Herenboeren voor ons vastgelegd.
Behalve voor deze 'actieve' onderwerpen is er in dit nummer ook aandacht voor meer 'filosofische' onderwerpen. Mari de Bijl wijdt een artikel aan de uitdagingen waarvoor de waterschappen anno 2027 staan en Ben Pollmann stelt vast dat corona dan wel veel narigheid heeft gebracht, maar ook heeft geleid tot togenomen aandacht en liefde voor de natuur.

Klaasje Douma

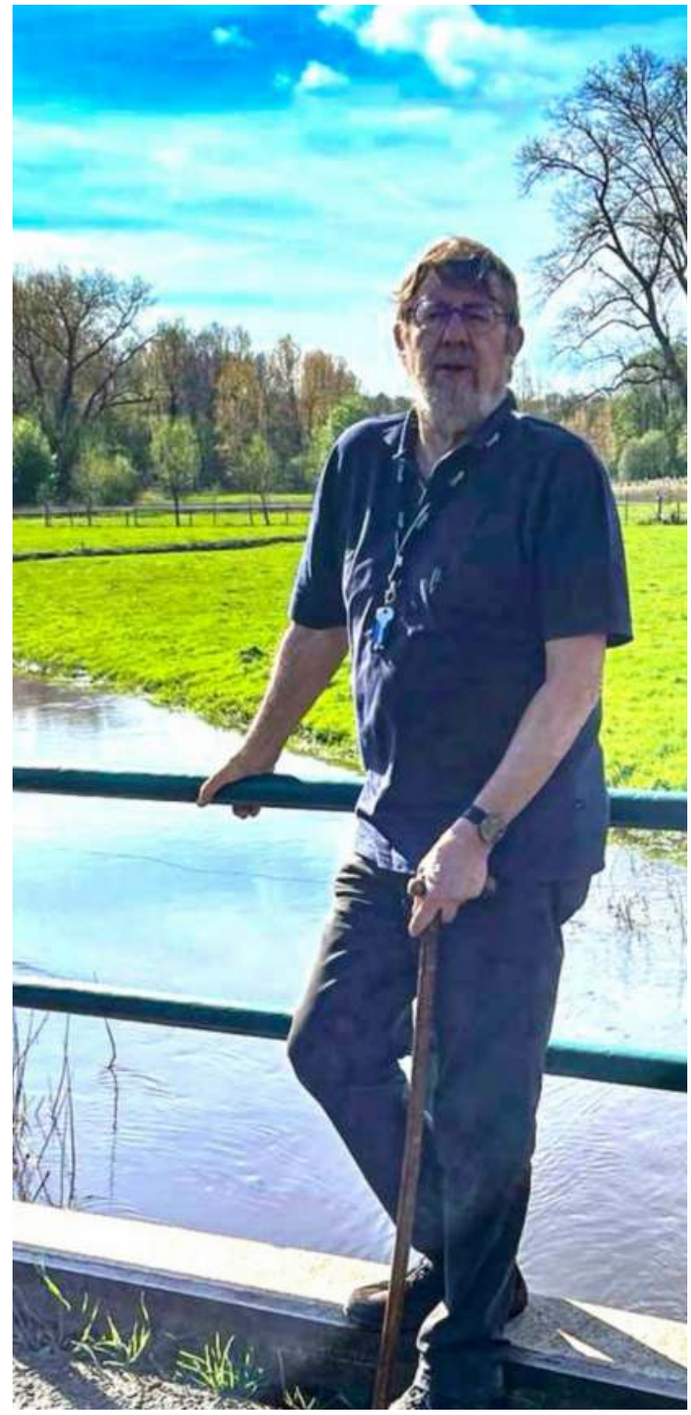
Wij behouden ons het recht voor om uw bijdrage in te korten of niet te plaatsen.

Kopij voor de volgende aflevering
Uw bijdrage(n) voor het voorjaarsnummer ontvangen wij graag vóór 1 april 2027.
U kunt uw bijdrage(n) insturen per e-mail aan:
hetgroeneblaadje@ivnheezeleende.nl
of per post aan:
Redactie Het Groene Blaadje
De Zadelmaker 2
5591 NR Heeze

Drukker:
Editoo B.V. te Arnhem

“Nieuwe mensen moeten weer nieuwe dingen gaan doen”

Ko Dousma stopt als bestuurslid van IVN Heeze-Leende

Na twee termijnen zit het IVN-bestuurswerk erop voor Ko Dousma. Hij beziet dat nuchter. “We houden als bestuur vast aan de regel van twee termijnen. Bij hoge uitzondering kan iemand nog even blijven, maar wij vinden het belangrijk om te verversen. We willen voorkomen dat mensen op routine gaan werken”. Op de vraag of hij het bestuurswerk zal gaan missen antwoordt hij al even nuchter: “Eigenlijk ben ik aartslui. Ik kan heel goed loslaten en delegeren.”

Met die luiheid loopt het wel los als je tijdens een gesprek met Ko Dousma noteert wat hij allemaal heeft gedaan. Hij is van huis uit chemicus. Het grootste deel van zijn loopbaan werkte hij bij Philips. “Je zult je misschien afvragen wat een chemicus bij Philips deed, maar je moet niet vergeten dat het bedrijf ooit alles zelf maakte,” vertelt Dousma. Toch was het niet de bedoeling dat hij die richting uit zou gaan. Hij wilde eigenlijk liever biologie studeren. Maar dat gaf in de jaren zestig en zeventig weinig kans op werk. “Het enige vooruitzicht was een leraarsfunctie en dat was niet wat ik wilde. Dus het werd chemie”.
Dat is nu wel anders, zegt Dousma. “In de tijd dat ik studeerde werd er veel minder onderzoek gedaan naar de staat van de natuur. Er was geen aandacht en geen geld voor.” Dat is de laatste decennia wel veranderd. “Er zijn nu zoveel bedreigingen voor de natuur. Als ik zie wat er nu allemaal voor onderzoeken worden gedaan, dan denk ik wel eens: dat had ik ook wel willen doen. Neem nou de Oostvaarderplassen waar gediscussieerd wordt of dieren moeten worden afgeschoten. Dat was in mijn studietijd ondenkbaar.”

Het werd dus chemie en daar heeft Dousma geen spijt van. Omdat Philips dus alles zelf maakte was er genoeg uitdaging om de tanden in te zetten. Het bracht hem onder meer naar Amerika (ruim twee jaar bij New York en ruim vijf jaar in Californië) waar hij zeven jaar voor Philips werkte. Het was de bedoeling dat hij daar zou ontdekken wat de Amerikaanse vestigingen van het Eindhovense bedrijf nog nodig hadden. In plaats daarvan ontdekte hij dat een collega bezig was met de toepassing van statistieken op industriële processen. Voor Dousma was dat weer een uitdaging die hij met beide handen aanpakte en waarin hij zich ging specialiseren en die kennis nam hij mee terug naar Eindhoven.
Nadat zijn werk erop zat en het tijd was voor pensioen meldde Ko Dousma zich aan bij het IVN Heeze-Leende, want hij woonde in Heeze en zijn liefde voor de biologie was nooit helemaal verdwenen. “Ik ben begonnen met een groencursus. Daarna deed ik de gidsenopleiding. Dat was twee jaar hard werken. Zo’n opleiding houd je wel van de straat, zal ik maar zeggen. De twee mensen met wie ik voor de opleiding de Lange Bleek in kaart bracht hadden allebei nog een baan. Ik heb nooit goed begrepen hoe zij dat combineerden”.

Een enthousiaste gedreven nieuweling dus, Ko Dousma. En dan kun je wachten op het moment dat het bestuur aanklopt om dat bestuur te komen versterken. “Dat doe je dan,” zegt Ko Dousma met de nuchterheid die hem kenmerkt. Tijdens de gidsenopleiding werd hij vooral gefascineerd door paddenstoelen. En natuurlijk ging hij zich daarin verdiepen of misschien is het beter te zeggen dat hij zich erop

stortte. Hij meldde zich bij de Nederlandse Mycologische Vereniging. Hij bezocht werkweken en werkweekenden van de NMV. Het onvermijdelijke gebeurde: Ko Dousma organiseert nu zo'n weekend. Want, dat doe je dan.
Vanwaar die fascinatie voor paddenstoelen. Dousma: "Ze zijn moeilijk te determineren. De vorm verandert voortdurend. Je raakt er niet op uitgekeken. Bovendien zijn er 8000 soorten".
Dousma heeft het bestuurswerk met veel plezier gedaan. Hij en zijn collega-bestuursleden hebben geprobeerd zoveel mogelijk initiatieven van de leden te faciliteren. "Als er initiatieven zijn, moet je daar meteen op reageren," zegt Ko Dousma. En je moet ervoor zorgen dat mensen met een goed plan alle ruimte krijgen en meteen kunnen beginnen. "En je moet dan veel reuring maken in het dorp om meer mensen mee te krijgen".
Dousma is trots op het grote aantal kinderen dat lid is van het IVN. Hij hoopt dat uiteindelijk ook alle ouders dat voorbeeld volgen, want voor elke vereniging is het van essentieel belang dat er verjongd wordt. Hij heeft zijn aandeel gehad en nu is het tijd om zijn plek af te staan aan iemand anders. Wat wordt zijn rol? "Ik ga me in ieder geval niet meer met bestuurlijke zaken bemoeien. Nieuwe mensen moeten weer nieuwe dingen doen. Ik denk dat ik een paddenstoelenwerkgroep ga oprichten, want die hebben ze nog niet." Als het bestuur goed naar Ko Dousma heeft geluisterd dan reageert het daar meteen op en het geeft hem alle ruimte om meteen te beginnen.

Jan de Vries

Kameleonspin. Foto: John van Genderen.

Hei, Heg en Hoogeind: We polderen wel maar doen geen dingen die we niet willen

"We polderen wel, maar we doen geen dingen die we niet willen." Aan het woord is Peter Kerkhofs uit Leende. Hij is actief lid van Hei, Heg en Hoogeind. Geen bestuurslid. Nadrukkelijk niet. Daarvoor heeft hij het hart te veel op te tong. "Als adviseur kan ik gewoon zeggen wat ik wil," aldus Kerkhofs.

Hei, Heg en Hoogeind is nauw gelieerd aan het landelijke BoerenNatuur Brabant Midden (BNBM) voor wat betreft het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer. Daarbij zijn in het hele land collectieven aangesloten. Volgens de website van BoerenNatuur is de missie kort samengevat: ´het voor iedere boer mogelijk maken een boterham te verdienen met natuurinclusieve landbouw. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer is één van de middelen die wij inzetten voor een robuuste landbouw met zorg en aandacht voor biodiversiteit, landschap, bodem, water en klimaat´
´Dat betekent voortdurend dealen en wheelen tussen boeren en burgers," zegt Kerkhofs. Dat is in de gemeente Heeze-Leende geen eenvoudige opgave. Kerkhofs: "We zijn omringd door natuurgebieden."

Het systeem is in feite eenvoudig. Boeren die mee willen doen leggen zich voor meerdere jaren vast om bijvoorbeeld een wintervoedsel akker in te zaaien of stroken aan te leggen die goed zijn voor insecten en vogels. Daarvoor krijgen ze een vergoeding. Hei, Heg en Hoogeind bekijkt welke plannen het meest geschikt zijn en wie dus in aanmerking komt om mee te doen. De lokale vereniging voert ook de monitoring uit. De organisatie doet ook andere dingen zoals bijvoorbeeld het plaatsen van uilenkasten. "Wij faciliteren," zegt Kerkhofs. En nu is er het project ErvenPlus waarbij alle plattelandsbewoners in het buitengebied een bijdrage kunnen krijgen om hun erf biodiverser te maken. "Warm aanbevolen," zegt Kerkhofs.

Hei, Heg en Hoogeind heeft ongeveer 150 leden: zo'n vijftig boeren en honderd burgers. Voor het goede begrip hanteert Kerkhofs de termen boeren en burgers. "Maar eigenlijk", zegt hij, "zijn we natuurlijk allemaal burgers".
En dat is ook meteen een andere belangrijke pijler van de organisatie uit Heeze-Leende. De boeren en de burgers, die soms tegengestelde belangen hebben, vinden elkaar daar. Op de bijeenkomsten komen voornamelijk burgers, maar het bestuur bestaat dan weer grotendeels uit boeren. Ze zijn dus voortdurend met elkaar in gesprek. "En we drinken af en toe samen een biertje, dat helpt," aldus Peter Kerkhofs.

Het is altijd balanceren en dus het evenwicht bewaren tussen natuurbeheer en een goede bedrijfsvoering voor boeren. De controle op het naleven van de afspraken door boeren is volgens Peter Kerkhofs

streng. Hij is ervan overtuigd dat de meeste boeren uit volle overtuiging mee doen en kan geen voorbeelden noemen van misstanden. “Natuurlijk komt het voor dat een boer aan een project mee doet en na enige tijd zegt dat het op zijn grond minder goed werkt. Dan moet hij echt aantonen waarom het niet werkt en dan proberen we een oplossing te vinden.” Peter Kerkhofs en zijn collega’s steken veel tijd in het zoeken naar compromissen. “Volgens mij,” zegt hij, “zijn er in alle gevallen wel oplossingen te vinden in het streven naar een biodivers platteland. Geld is meestal niet eens het probleem, het gaat erom dat je een goede balans vindt tussen de belangen van alle partijen.” Dat vraagt dus om dealen en wheelen. En je moet voorkomen dat je partijdig bent. Je kunt je oren niet te veel naar bijvoorbeeld de natuur of boeren laten hangen. “Maar wij zijn ook geen activistische natuurclub, want je moet wel het vertrouwen van de boeren houden.”

Door de bank genomen gaat dat volgens Peter Kerkhofs goed. Hij noemt meerdere keren het project aan de Burgemeester Vogelslaan. Samen met boeren en burgers zijn daar onder leiding van Hei, Heg en Hoogeind maatregelen getroffen voor een goed waterpeil. Met gepastste trots vertelt Kerkhofs dat in dat gebied al jaren geen druppel water meer verspild is. Het project trekt van alle kanten aandacht als voorbeeld van waterbeheer en samenwerking tussen verschillende groepen.

Kom bij Peter Kerkhofs niet aan met het verhaal dat boeren geen oog hebben voor natuur. “Natuurlijk hebben ze dat. Het probleem is dat de overheid het de boeren veel te moeilijk maakt. Regel op regel en dan ook nog eens een politiek die geen knopen doorhakt,” zegt hij. Er speelt volgens hem nog iets anders: de marktwerking. “Boeren zijn afhankelijk van toeleveranciers en afnemers die als doel hebben de winst te maximaliseren en die de boeren dus afknijpen. En burgers willen vaak voor een dubbeltje op de eerste rang zitten als het gaat over de prijs die ze voor de producten van de boeren willen betalen.” Hei, Heg en Hoogeind noemt zichzelf een plattelandsvereniging. Bij zo’n titel denk je al snel aan een belangenorganisatie van boeren. Maar dat is het dus niet. Het is een belangenorganisatie voor het platteland. “Wij streven naar een mooi en biodivers platteland waar boeren een goede boterham kunnen verdienen. Dat valt niet altijd mee, maar dankzij de goede samenwerking komen we een heel eind. Dat doel is heilig en niet het maximaliseren van winst,” aldus Peter Kerkhofs.

Jan de Vries

Opleiding Begeleider Natuurwandelingen “Stilstaan bij de natuur”

Tussen april 2025 en april 2026 hebben zeven mensen binnen IVN Heeze-Leende deelgenomen aan de opleiding tot Natuurbegeleider. “Zo was de cursus inderdaad aangekondigd, maar misschien is gebiedsgids een betere benaming,” aldus één van de bedenkers van de cursus, Corrie Vincent. Samen met Trineke Hofstra, ontwikkelde zij een training van een jaar, waarbij de cursisten ervaring konden opdoen in het gebied Kapellerput bij Heeze.
Volgens Trineke moet de cursus niet gezien worden als een alternatief voor de reguliere Natuurgidsen Opleiding, een landelijke opleiding van twee jaar met een erkend diploma aan het eind. De cursus van IVN Heeze-Leende kan wel een opstap zijn naar de NGO. Voor veel mensen is de reguliere NGO vaak een (te) groot beslag op de tijd.
De cursus bestond vooral uit buitenexcursies in het betreffende gebied. Ook was er tijdens de binnenlessen veel tijd ingeruimd voor inhoudelijke onderwerpen zoals fotosynthese, voedselkringloop, paddenstoelen, schimmels, landschappen, seizoenen, planten, klimaat, vogels, voortplanting, water. Henk van der Kruijs heeft – als gastdocent – een mooie les verzorgd over het ontstaan van ons landschap en de invloed van de mens daarop.

Deelnemers van de opleiding begeleider natuurwandelingen

Natuur beleef je met al je zintuigen
Behalve kennis opdoen van alles wat er te zien is in het betreffende gebied lag het accent van de cursus ook in het opdoen van ervaringen in de natuur. Het beleven met al je zintuigen.
“Natuureducatie is meer dan het op naam brengen van vogels, planten, insecten, stenen of welke andere levende elementen dan ook, kunnen we ons ook door de natuur laten verrassen, verwonderen of inspireren. De natuur kan ons welbevinden verhogen, ons tot rust laten komen en een beroep doen op onze creativiteit. De natuur als leermeester voor het leven, elke dag weer”. (Bron: syllabus cursus).

Creatieve natuurbeleving
Vaak worden wandelingen met een bepaald thema aangeboden, waarbij de gids de aandacht richt op specifieke elementen in de natuur of van een natuurgebied Zo was er een wandeling met opdrachten om op een creatieve manier de natuur te ervaren. De gedachte was dat een natuurbegeleider de deelnemers niet alleen fysiek mee op pad neemt, maar ook in gedachten en in belevingswerelden. Het gaat om de begrippen “gewaarworden, ervaren, en beleven”. Tijdens deze buitenexcursie, verzorgd door Emanuel Nervo als gastdocent, gingen de cursisten aan de slag met onderdelen van deze begrippen. Dat zijn dingen die je niet op papier kunt zetten maar vooral moet doen: ruiken, voelen, bekijken, vergelijken, ervaren en uitwisselen.

Leer je groep de taal van de natuur
De vraag die tijdens de cursus steeds boven de groep bleef zweven was: ”Hoe word ik een goede gids?”. Hoe ga je om met een groep? Wat maakt een excursie tot een succes? Het antwoord is niet eenvoudig. Er bestaat geen standaardgids. Iedere gids heeft een andere visie op natuureducatie en natuurbeleving. Iedere gids heeft ook zijn favoriete werkvorm (kennisoverdracht, wijzen op schoonheid van de natuur). Tijdens de training werd door de cursisten geoefend met diverse werkvormen. De boodschap was: “Blijf bij jezelf. Pas de vorm aan aan de deelnemers van de groep en aan de situatie”. Maar de belangrijkste boodschap was: Laat de mensen in je groep zich verwonderen, laat ze genieten en de natuur beleven en vooral: ”Leer ze de taal van de natuur”.

Uiteindelijk werd op zondag 12 april aan de deelnemers een certificaat uitgereikt en konden de organisatoren, Corrie en Trineke, terugkijken op een geslaagd experiment. Of de cursus nog eens herhaald zal worden in de toekomst weten de dames nog niet. Het is in ieder geval wel met belangstelling gevolgd door andere IVN-afdelingen. Dus, wie weet?

Ruud Krielaart

Struiksprinkhaan nuttigt het ontbijt op een klaproos. Foto: John van Genderen

Wat doet de werkgroep wandelingen?

In januari 2025 heb ik het stokje als coördinator voor de wandelingen overgenomen van Harrie van Litsenburg die dit vele jaren heeft gedaan. Harrie, nogmaals bedankt voor je tomeloze inzet. En…. zelf heb je heel veel excursies - bij o.a. Kapellerput - geleid.
Als IVN Heeze-Leende verzorgen wij vier soorten wandelingen:

1. Publiekswandelingen
Elke derde zondag van de maand brengen we een bezoek aan één van de vele natuurgebiedjes in onze omgeving. Aan het einde van het lopende jaar komen we met de gidsen bijeen. In deze bijeenkomst wordt dan per maand het gebied gekozen, het type wandeling (vogels, paddenstoelen, bomen, etc.), de gidsen die de wandeling gaan doen en wie de wandeling gaat coördineren. Die coördinator bepaalt ook wanneer er voorgewandeld gaat worden. Deze wandelingen duren gemiddeld zo'n 2 uur en 15 minuten. In de zomer wordt de wandeling vervangen door een fietstocht. Gemiddeld zijn er bij de wandelingen maandelijks zo'n 23 deelnemers.

2. Aangevraagde wandelingen
Voor diverse organisaties verzorgen we ook wandelingen op verzoek.
2.1. Conferentiecentrum Kapellerput.
Bedrijven en organisaties die gebruik maken van het conferentiecentrum wordt de mogelijkheid geboden om een natuurwandeling door ons te laten verzorgen. Deze wandelingen zijn altijd in en rondom Kapellerput. Over de vergoeding zijn afspraken gemaakt. Meestal komt zo'n aanvraag ruim op tijd bij mij binnen en kan ik op zoek gaan naar gidsen. Maar het is ook wel gebeurd dat men vergeten was de wandeling aan te vragen en men daar op de dag zelf nog een verzoek voor deed. Ook toen heb ik een gids kunnen vinden.
2.2. Natuurbegraafplaats Schoorsveld.
In elk seizoen verzorgen we een wandeling op het terrein van het Schoorsveld. Na afloop van de wandeling is er voor de deelnemers een kop koffie in de ontmoetingsruimte. Na de winterwandeling krijgen de deelnemers een kop erwtensoep. Over de vergoeding zijn afspraken gemaakt. Deelnemers aan de wandelingen worden geworven via de website van Schoorsveld en via onze nieuwsbrief. De data van deze wandelingen zijn altijd ruim van tevoren bekend en op onze jaarlijkse vergadering worden de gidsen gekozen.
2.3. Bedrijven, vriendengroepen en families, kunnen bij ons ook voor een wandeling terecht. Hier wordt enkele keren per jaar gebruik van gemaakt. Onlangs was er een speciaal verzoek: of we een wandeling voor Franse bruiloftsgasten konden verzorgen? Daar konden we aan voldoen omdat één van onze gidsen in het verleden veel in het Frans gegidst heeft.

Wanneer er een verzoek komt voor een wandeling ga ik als coördinator op zoek naar gidsen. Sinds dit jaar kan ik daarvoor ook gebruik maken van onze nieuwe gebiedsgidsen. Dit zijn gidsen die opgeleid zijn door onze leden Corrie Vincent en Trineke Hofstra. Deze personen hebben hun opleiding afgerond en kunnen ingezet worden bij Kapellerput en het Schoorsveld. Fijn dat deze nieuwe gidsen er zijn: het werd steeds moeilijker om gidsen te krijgen voor de wandeling. Chapeau Corrie en Trineke!
Op dit moment kan IVN Heeze-Leende beschikken over 27 gidsen, waarvan 7 gebiedsgidsen. Deze 27 personen zijn niet allemaal even actief. Op dit moment volgt een van onze gebiedsgidsen de IVN-gidsenopleiding die regionaal verzorgd wordt.
Bij de vogelexcursie in het voorjaar krijgen we de hulp van leden van de vogelwerkgroep.

Geert Engels

Cursus "Natuur dichtbij"

Excursie Strabrechtse Heide

Als onderdeel van de cursus Natuur Dichtbij bezochten de cursisten met het cursusteam zaterdag 5 september de bloeiende Strabrechtse Heide. Als inleiding gaf boswachter Luc Mennen van Staatsbosbeheer een leuke presentatie over het beheer van de heide waarvoor hij verantwoordelijk is. Luc liet ons voorbeelden zien van maatregelen zoals chopperen, branden, begrazen en afplaggen. Ook vertelde hij over de uitdaging om dit grote heidegebied in stand te houden en de biodiversiteit te verbeteren. Daarna gingen de cursisten op pad met de leden van het cursusteam en met extra gidsondersteuning van Annemiek van Dijk, met onderweg uitleg over de cultuurhistorie van het heidegebied. Onderweg zagen we behalve de hei nog andere planten en ook veel insecten; onderwerpen die tijdens de erop volgende lesavond op maandag nog verder werden uitgediept.

Cursusteam IVN Heeze-Leende

Ton Collart stopt met de natuurkoffer

Ton Collart, lid van de werkgroep Groen voor Ouderen, stopt begin volgend jaar met de bezorging van de natuurkoffer aan het Nicasius in Heeze. Ine Verweij heeft haar taken overgenomen.

Ton Collart heeft er sinds 2009 tot nu bij het begin van elk seizoen voor gezorgd dat er een Natuurkoffer met prachtige natuurfoto's en verhalen én bij het seizoen passende natuurlijke materialen afgeleverd werden bij de zorgcentra Nicasius en Valckenborgh. Zij konden deze dan een week gebruiken.

Het idee achter Groen voor Ouderen, natuurbeleving met ouderen, is om (licht dementerende) ouderen een 'groen uitje' te geven zonder dat zij de deur uit hoeven. Dit gebeurt met behulp van de Natuurkoffer, voor elk seizoen één, waarin natuurfoto's zitten en verder materialen die aansluiten bij het seizoen. Dit bood aanknopingspunten voor een gesprek over en herinneringen aan natuur. Door middel van de koffer en de natuurlijke materialen worden alle functies geprikkeld: zien, voelen, ruiken, horen, proeven.

De zorgcentra zullen Ton zeker missen. Vooral de bossen bloemen en de versierde seizoensschalen vol vruchten, paddenstoelen, mossen, bladeren en bloemen waren prachtig!. Wij danken Ton voor alle zorg en moeite die zij al die jaren heeft gegeven en wensen Ine veel succes!

Ine Verweij

Stilstaan

Van de zon leren om te warmen,
Van de wolken leren om te zweven,
Van de wind leren om impulsen te geven,
Van de vogels leren om hoogte te winnen,
Van de bomen leren om standvastig te zijn,
Van de bloemen leren om te schitteren,
Van de stenen leren om te blijven,
Van de struiken leren om in het voorjaar te vernieuwen,
Van de bladeren leren om in de herfst lost te laten,
Van de storm hartstocht leren,
Va de regen leren te vervloeien,
Van de aarde leren ontvankelijk te zijn
Van de maan leren te veranderen,
Van de sterren leren één onder velen te zijn,
Van de jaargetijden leren dat het leven,
telkens opnieuw begint.

Ute Lautendorf
(vertaling Susan Mariëtte-Hart)

De natuur moet niet het afvalputje worden van de klimaatverandering

In maart 2027 zijn de Waterschapsverkiezingen en de uitdagingen zijn groot.

Elke druppel telt
Het uitgangspunt van de waterschappen is ‘elke druppelt telt’ en ‘wat schoon is moet schoon blijven’. Maar dat blijkt in de praktijk weerbarstig. In de twee uitzonderlijk natte jaren 2023 en 2024 is er zoveel regen gevallen dat je zou denken dat het almaar zakkende grondwater er een flinke boost van heeft gekregen. Helaas, we hebben alles op alles gezet om het zo snel mogelijk richting zee te krijgen, want landbouwgebieden en kelders stonden onder water. Weg, weg, weg met al dat water! Het Waterschap staat ervoor aan de lat toch, nou dan, doe je werk! Er kwamen vele tientallen natschade claims richting het Waterschap die nu nog lopen, terwijl er gewoon sprake was van uitzonderlijke regenval.

Grondwater blijft zakken
Maar we zijn helemaal niet ingericht op calamiteiten zoals in 2023 en 2024. Net zomin als in de twee zeer droge en warme jaren die daarna kwamen. Het grondwaterpeil stond in 2025 lager dan ooit, ondanks de natte jaren en over 2026 durf ik de stelling wel aan dat het grondwaterpeil weer enorm gezakt is. We hebben geen goed idee hoeveel water er door burgers, bedrijfsleven en landbouw wordt onttrokken. We weten wel dat we veel minder moeten gaan verbruiken want er dreigen zelfs drinkwatertekorten. Verstedelijking en verharding van oppervlak spelen een rol. Er moeten in onze regio 100.000 huizen bij komen. Plekken voor waterretentie, wat echt een must is, zijn steeds moeilijker te vinden. Hier, in ons eigen dorp, langs de Kleine Dommel ligt een flink retentiegebied maar daarvan hebben we veel meer nodig. Maar de gronden zijn vaak in beheer en eigendom van boeren die hun eigen bedrijfsbelang hebben en niet zitten te wachten op een belletje van het Waterschap.

Transitie
We roepen als Waterschappen al jaren dat het grondwater in de beekdalen, de flanken en de koppen met tientallen centimeters omhoog moet, in plaats van alles zo snel mogelijk af te voeren. We moeten het systeem ‘water en bodemsturend’ maken. Dat betekent dat boeren, die nu mais, bieten en aardappelen hebben staan in de beekdalen en daarin altijd gefaciliteerd zijn door het Waterschap, naar andere teelten moeten overschakelen. Zij staan niet te springen want ja, wat is het verdienmodel?

Noodgrepen
Afgelopen zomer was voor de natuur funest. De beekdalen vielen nagenoeg droog. Waterschap de Dommel heeft vier Kader Richtlijn Water beken aan het infuus gelegd zodat de kwetsbare soorten van stromende beken zoals de beekprik niet zouden verdwijnen. Een goede ingreep, maar net als vele andere maatregelen in mijn ogen vaak te laat en te weinig. Ik vergelijk het dan met het water geven aan jonge aanplant zoals we dat bij Brabants Landschap deden. Wanneer de planten slap hangen ben je te laat. Terwijl de beekdalen droogvielen waren boeren massaal het grondwater aan het oppompen om hun teelten te redden, soms op enkele tientallen meters van beken die aan het infuus lagen! Het grondwater waar we zo zuinig op moeten zijn en dat we niet onder de natuur uit moeten trekken die het in dit soort extreme zomers toch al zo lastig heeft. Hadden wij in 2026 maar een fractie gekregen van het water dat door de landbouw is opgepompt dan hadden onze beken er deze zomer niet zo desolaat, verdroogd en verlaten bijgelegen.

Afscheid van gematigde zeeklimaat
Ik heb bij een extra AB vergadering over de droogtecrisis in augustus van dit jaar namens Water Natuurlijk ingebracht dat de waterverdeling zoals die nu

plaatsvindt gebaseerd is op ons oude, gematigde zeeklimaat. De instrumentenkoffer zoals we die hebben is daar ook op gebaseerd en dat moet anders. Het milde zeeklimaat is niet meer. Hij moet leeg en moet gevuld worden met nieuwe instrumenten die passen in het huidige klimaat. Een andere, eerlijke waterverdeling waarin iedereen minder verbruikt, óók de burger en de natuur niet het afvalputje is van de klimaatverandering.
We zijn onze fijnsparren kwijt, de beuken volgen in rap tempo. De douglas, berk en lariks doen het slecht. De klappen die onze natuur krijgt, zowel door droogte als door de twee supernatte jaren, liegen er niet om. Ik zat laatst al te denken dat de jarenlang bestreden Amerikaanse vogelkers misschien wel een van de weinige bomen is die nog tegen het nieuwe klimaat kan. Moeten we die gaan koesteren?

‘Wat schoon is moet schoon blijven’
Dan heb ik het nu alleen nog maar gehad over de kwantiteit van het water. Als je over de kwaliteit praat en welke stappen daar nog gezet moeten worden, dan liggen ook hier grote uitdagingen. De vervuiler betaalt? Ben je gek, de vervuiler steekt de winst in zijn zakken en laat een ander de rotzooi opruimen. We weten helemaal niet welke gifstoffen er allemaal direct en indirect via ons riool op ons oppervlaktewater worden geloosd. Dat geldt voor het bedrijfsleven, maar zeker ook voor alle middeltjes die we allemaal in ons huishouden gebruiken. En hoe reageren ze op elkaar na lozing? De waterzuivering kan er veel uithalen, maar dan moet je wel weten wat erin zit.

Riool-overstorten: te veel, te vaak
De vele riool overstorten treden nog veel te vaak in werking, zeker bij piekbuien. Het water gaat dan ongezuiverd de beken in waardoor vissterfte optreedt door zuurstofgebrek. Vervuilende bedrijven zoals Nyrstar hebben gewoon een (Belgische) vergunning om smerige stoffen te lozen. Landbouwgif en PFAS sijpelt langzaam richting ons drinkwater. Verbod op deze stoffen is een kwestie van lange adem. Zeer lange adem. Treffend vind ik nog altijd een voorbeeld uit het Botlekgebied waar een bedrijf zware chemische stoffen loosde en dat gewoon mocht doorgaan. Het oppervlaktewater waarop geloosd werd was door eerdere lozingen, ook van naburige industrie, smeriger dan wat werd geloosd, dus eigenlijk hielp elke lozing mee om de kwaliteit van het water beter te maken. Cynischer kunnen we het niet verzinnen!

Niet herkiesbaar
Ik sta in 2027 wel op de lijst van Water Natuurlijk/Pro maar ben niet herkiesbaar. Vandaar een positie als lijstduwer. Ik heb er wat frustraties opgelopen, maar heb er ook veel geleerd. Het heeft me als mens verrijkt. Maar ik zie ook hoe de financiële belangen en de macht krampachtig hun belangen verdedigen. En ze zijn veel sterker dan de natuur. De knoppen waaraan het Waterschap moet draaien zijn vaak in andere handen. Het Waterschap is een lagere overheid. We hebben vaak een adviserende functie waar we een dicterende zouden moeten hebben.

Het in maart 2027 nieuw te kiezen bestuur kan de borst nat maken!

Mari de Bijl

Van de hoed en de rand

Als ik onder je rokje kijk
dan zie ik mooie plaatjes.
Ik zie de sporen bovenaan
en aan de randen draadjes.

Ik zie je op een zieke iep
of een kwijnende kastanje.
Ik proefde je eens in 't geniep,
ik houd van je hoed met franje

Maar als ik onder je rokje kijk,
zie ik de mooiste plaatjes.
Ik kan er uren over zwammen
met sensuele praatjes.

Over vruchtlichaam of parasiet,
meeldauw of symbiose.
Over de dodelijke amaniet
of een zwam met cellulose.

Maar als ik onder je rokje kijk…
Nou ja, dan moet ik blozen.

Viola Majoie

Meer liefde voor de natuur sinds corona

In de tijd dat ik dit schrijf loopt de Parlementaire Enquête naar het Coronabeleid. In de verhoren en alle publiciteit eromheen komt er weer veel boven van deze tijd. De coronatijd was voor veel mensen een zware en verdrietige periode. Er waren veel doden, mensen kregen long-covid en scholieren liepen achterstand op. Ouderen konden vaak geen of weinig bezoek ontvangen en veel mensen misten hun familie en vrienden. We zaten veel thuis, winkels en restaurants waren dicht en gezellig afspreken werd ineens een hele planning. De economische schade was enorm. Toch kwam er ook iets goeds uit die tijd. Veel mensen ontdekten opnieuw hoe fijn de natuur is. Omdat er niet veel anders te doen was, gingen we massaal naar buiten. Wandelen werd ineens razend populair. Mensen gingen naar bossen, parken en de hei om even weg te zijn van huis én van alle coronazorgen. Ook de fiets kwam weer uit de schuur. Sommige mensen ontdekten natuurgebieden vlak bij huis waarvan ze niet eens wisten dat ze bestonden. Je hoeft dus niet altijd naar een tropisch eiland: soms ligt iets moois gewoon enige minuten verderop. Misschien zelfs achter de supermarkt! De natuur was voor veel mensen een fijne plek om rustig te worden.

Door thuiswerken en thuisonderwijs zaten we vaak uren binnen. Even wandelen hielp om je hoofd leeg te maken. Frisse lucht, een beetje bewegen en eindelijk iets anders zien dan dezelfde woonkamer: dat voelde soms al als een wereldreis. Ook na de lockdowns bleven veel mensen wandelen en fietsen. Ze ontdekten dat je niet ver hoe te reizen om van de natuur te genieten. Een park of bos in de buurt kan al genoeg zijn. Daardoor zijn we misschien ook beter gaan begrijpen hoe belangrijk natuur is en waarom we er goed voor moeten zorgen. Er was ook een nadeel: sommige natuurgebieden werden zó druk dat het leek alsof iedereen tegelijk had geroepen: “Kom, we gaan wandelen!” Voor de dieren was het waarschijnlijk ook even schrikken. Ineens liepen er allerlei mensen door hun achtertuin. Kortom: door corona hebben veel mensen opnieuw ontdekt hoe fijn en belangrijk de natuur is. Wandelen, fietsen en buiten zijn werden populaire manieren om te ontspannen. Misschien is dat wel één van de weinige mooie dingen uit die moeilijke tijd. We zijn beter gaan kijken naar wat er dichtbij huis te vinden is. Dat zien we ook aan ons ledenbestand: sinds 2020 groeide het aantal verenigingsleden van 188 naar 335! En eerlijk is eerlijk: een wandeling door het bos is toch een stuk leuker dan drie uur op sociale media scrollen. De opgave voor ons en overigens ook voor onze gemeente is om die grotere liefde voor de natuur te vertalen in meer opkomen voor de natuur. Dus beschermen, herstellen, vergroenen en zorgen. Dan houden we toch nog iets goeds over aan die beroerde corona!

Ben Pollmann

Ledenuitje 2026 Herenboeren

Foto's: Fotowerkgroep IVN Heeze-Leende

Ledenuitje 2026 Herenboeren

Foto's: Fotowerkgroep IVN Heeze-Leende

Ledenuitje 2026 Herenboeren

Foto's: Fotowerkgroep IVN Heeze-Leende

Natuureducatie in beweging:

hoe scholen en IVN samen bouwen aan buitenwijsheid

De afgelopen jaren heeft natuureducatie in het basisonderwijs een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt. Waar natuureducatie vroeger relatief veel nadruk legde op kennis over de natuur, is er de laatste jaren meer een verschuiving te zien naar leren door directe ervaring met de natuur. Onderzoekend leren, verwondering en natuurbeleving vormen daarbij een belangrijke basis voor natuureducatie. Daarom zoeken scholen samen met natuurouders en IVN actief naar manieren om kinderen vaker de natuur te laten ervaren zowel buiten als in de klas.
Ook binnen IVN Heeze-Leende is het scholenwerk met deze ontwikkeling meegegroeid. In onze activiteiten heeft het ervaren en ontdekken van de natuur een steeds belangrijker plaats gekregen. Natuurouders spelen daarin inmiddels een belangrijke rol: samen met de leerkrachten maken zij deze natuurervaringen mogelijk. IVN ondersteunt hen daarbij met kennis, materialen, projecten en activiteiten.

Aansluiten bij thema's in de klas
Basisscholen werken steeds vaker thematisch. Thema's zoals seizoenen, water, dieren, voeding of duurzaamheid vormen de kapstok voor lessen in taal, rekenen, wereldoriëntatie en kunstzinnige vorming. Natuureducatie past hier goed in. Een bezoek aan de waterpoel past bij het thema planten en dieren in hun leefomgeving, een herfstwandeling bij het thema seizoenen en een boerderijbezoek bij voeding of leven van dieren. Zo krijgt lesstof meer betekenis door ervaring en beleving.

Buiten leren biedt meer
Onderzoek laat zien dat buiten leren bijdraagt aan:

- betere concentratie en motivatie,
- meer verbondenheid met de leefomgeving,
- grotere kennis van natuur en duurzaamheid,
- gezonde fysieke activiteit,
- sociale vaardigheden, doordat kinderen samen ontdekken en problemen oplossen.

Voor veel kinderen is de natuur bovendien een plek waar verwondering vanzelf ontstaat. Een kikker die wegschiet, een paddenstoel die ineens opduikt, een koe die nieuwsgierig dichterbij komt — zulke ervaringen beklijven en vormen een basis voor respect en zorg voor de natuur. En dat is belangrijk…

Natuureducatie als investering in de toekomst
Juist nu klimaatverandering en de druk op de natuur steeds zichtbaarder worden, is het belangrijk dat

kinderen zich verbonden voelen met de natuur. Tegelijkertijd spelen kinderen steeds minder buiten en komen ze minder vanzelfsprekend met natuur in aanraking. Natuureducatie kan helpen om die verbinding te leggen. Door kinderen vroeg te laten ervaren hoe rijk en fascinerend de natuur is, ontstaat een basis voor duurzaam gedrag later. Dit maakt dat natuureducatie geen luxe is, maar een noodzaak.

Als IVN willen wij bijdragen aan die investering en draait ons scholenwerk daarom om samenwerking: de leerkracht brengt het onderwijs en de thema's in, natuurouders bedenken en organiseren natuuractiviteiten samen met de leerkracht en IVN ondersteunt met materialen, kennis en helpende handen. Deze samenwerking tussen scholen, IVN-gidsen en natuurouders laat zien dat dit niet ingewikkeld hoeft te zijn: met enthousiasme en inzet kunnen kinderen het hele jaar door buiten leren!

Scholenwerkgroep IVN Heeze-Leende

Nieuwe leden

Wij verwelkomen de volgende nieuwe leden:

Mette Wallert, Mieke Bonn, Anton Thijs,
Daniëlle Meulensteen, Marion van Ool, Jorn Willems,
Lars van Gorp, Chris Nillesen, Seb Folmer

Steun ons …

• als lid voor tenminste €25,00 per jaar. Huisgenoten leden en jeugdleden €12,50. U ontvangt twee keer per jaar ons blad "Het Groene Blaadje" en vanuit IVN Nederland het blad "Mens en Natuur".
• voor organisaties gelden aangepaste tarieven.
Informatie: ledenadministratie@ivnheezeleende.nl of 06 38895545
Bankrekening NL17RABO0120361132 t.n.v. IVN Heeze-Leende

IVN Heideproject

Op maandag 28 september ging groep 6 van de Trumakkers naar de heide. Twee leerlingen hebben een stukje geschreven over wat ze gedaan hebben en wat ze ervan vonden.

we begonnen met de fiets naar de heide
toen we daar aankwamen
parkeerde we de fietsen
en begon het avontuur
we kregen toen uitleg
van vier medewerkers
toen ging een groepje naar de insectentuin
een naar de spinnen een naar de schapen
en een groepje ging knutselen
bij de insectentuin liepen we een speurtocht
bij de spinnen vangde we insecten
bij de schapen voelde we hun wol en voerde we ze
en bij het knutselen maakte we een spinnenweb
elk groepje wisselde door zo kwam iedereen overal
aan de beurt [een kwartier per activiteit]
daarna fietste we weer trug naar school
Einde avontuur.

Mening
Floor vond het heel leuk en creatief. En Vic vond het leuk en actief.

Geschreven door Floor en Vic uit groep 6 van de Trumakkers.

GRASSPRIETJES

voor onze jeugdleden

Spinnen(web)

Niet alle spinnen maken een web, maar de meeste toch wel. Je kent ze wel, je hebt ze in huis en tuin, waar je soms ook met je gezicht doorheen loopt. Vooral in de herfst zien we ze veel door de dauwdruppels die er 's ochtends nog in hangen. De webben die het meest bekend is een wielweb. Maar je hebt ook nog andere soorten webben, zoals een hangmatweb en trechterweb en andere.

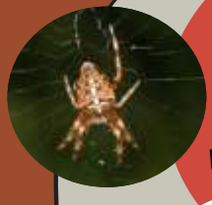
Hoe werkt een spinnenweb?

Voor veel spinnen is een web de enige manier om aan voedsel te komen. Een spinnenweb is een soort val voor vliegen, muggen en andere kleine insecten. Het web verraadt meestal door trillingen dat er een prooi inzit. Als het web trilt, komt de spin tevoorschijn. Sommige spinnen komen op hun prooi af en spuiten eerst een verdovend gif in en zuigt daarna zijn prooi leeg. Andere spinnen pakken eerst hun prooi in spinnendraad, zodat de prooi niet kan ontsnappen.

Veel spinnen maken een web met **kleefstof**. De kleefstof is een soort lijm die over de dunne draden van het web bedekt is. Bij zo'n soort web, blijft de prooi plakken in het web. De spin heeft naast zijn plakkende draden ook droge draden (loopdraden) gespannen, zodat de spin zelf niet vast komt te zitten in zijn eigen web en snel naar zijn prooi kan rennen.

Wielweb spinnen in Nederland

Kruisspin, Wespspin, viervlekspin

Mijn web herken je aan mijn zigzag

Hangmatspinnen maken een stevig web waar ze ondersteboven onder hangen te wachten tot een prooi in het web belandt. Als de spin de trillingen voelt komt hij snel in beweging en bijt de prooi van onderen door het web heen. Kleinere dieren zoals mieren kunnen soms nog wegkomen maar zwaardere dieren zoals kevers of vliegen zijn verloren.

De hangmatspin hangt onder zijn web

De hangmatten zie je hier zitten in de jonge denneboomtopjes

Vind de weg door het spinnenweb naar de spin

Wist je dat?

Bij een spin zit het **skelet niet IN het lichaam**, maar aan de buitenkant. De botjes groeien niet mee, daarom moet een spin af en toe hun skelet afdoen.

Een spin legt wel **meer dan 100 eieren in 1 keer**. Ze maken met hun draden er 1 grote bal van, soms zie je die zitten bijvoorbeeld in het hoekje van het raamkozijn.

Een spin heeft geen tanden en geen mond! Een spin heeft een klein buisje waarmee hij zijn prooi kan opzuigen.

Een spin eet zijn oude web op. Hierin zitten gezonde stofjes voor de spin.

Een web moet stevig zijn. Daarom controleert een spin hun web door tegen de draden te tikken. Hierbij luisteren ze naar de trillingen. Is dit **niet goed, dan bouwt hij een nieuw web**!

Iedere nacht maakt een spin een nieuwe web! Ze zijn er ongeveer 1 uur mee bezig..

Een spin heeft verschillende soorten haren. **Met sommige haren kan hij goed voelen en met de andere horen!**

Probeer dit thuis

1) Zoek een mooi web die vrij hangt. 2)Pak een donker vel papier 3) Schep voorzichtig van achter het web het web op dit papier. Het web plakt nu aan je vel vast.
4) Om je web nog beter te kunnen zien, strooi een beetje bloem of fijn droogzand over je papier heen. Je ziet dan meteen welke draden plakken en welke niet.

Heb je een mooi resultaat, deel die dan met ons :)

Een andere grote groep spinnen zijn de **trechterspinnen**. Er komen in Nederland zo'n 14 soorten voor, ook in jouw tuin kun je die vinden kijk maar eens goed. De webben kun je goed herkennen aan de de slordige dichte draden, die een trechter vormen. In de trechter zie je misschien wel de spin op de wacht zitten. Zodra een prooi op zijn web komt, schiet de spin uit de trechter, grijpt de prooi en sleurt hem de trechter in. Eenmaal in de trechter verlamt de spin zijn prooi met gif.

Meer weten? In de bieb liggen leuke boeken, zoals:
- Hoe kan een spin horen?
- Wist je dat? Spinnen

Geen web

Er zijn ook spinnen die geen web maken, zoals een wolfspin. Deze spin maar achtervolgt zijn prooi of wacht in holtes om toe te slaan. Deze spinnen kunnen wel goed zien.

fotobronnen: freenatureimages.eu en mijzelf

Organisatie

Bestuur

Voorzitter:
Ben Pollmann
voorzitter@ivnheezeleende.nl T: 040 2265668
Secretariaat:
Monique Nillesen T: 06 1361 8438
secretariaat@ivnheezeleende.nl
Penningmeester:
Anton Evers T: 06 50506063
penningmeester@ivnheezeleende.nl
Leden:
Paul Gerits
bestuurslid-02@ivnheezeleende.nl T: 06 29348810
Truus Kraaijeveld
bestuurslid-03@ivnheezeleende.nl T: 040 2264284
Miranda ten Hout
bestuurslid-04@ivnheezeleende.nl
Ledenadministratie:
Anton Evers
ledenadministratie@ivnheezeleende.nl

Werkgroepen

Amfibieënwerkgroep
amfibieen@ivnheezeleende.nl
Eelco Hoogendam 040 2266428
Bomenwerkgroep *bomengroep@ivnheezeleende.nl*
Vacature
Cursuswerkgroep *cursusteam@ivnheezeleende.nl*
Ine Troelstra 06 48260698
Florawerkgroep
florawerkgroep@ivnheezeleende.nl
Henk Groenemans 040 2264122
Fotografie *fotowerkgroep@ivnheezeleende.nl*
Mariet Camp 06 53744009
Groen voor ouderen
Ruud Krielaart 06 10435830
Jeugd-IVN / Avonturiers *jeugd-ivn@ivnheezeleende.nl*
Stefanie van Heck 06 46789989
Natuurbeheer *natuurbeheer@ivnheezeleende.nl*
Mat Crijns 06 15037788
Martin Wessel 06 52718288
Paddenstoelenwerkgroep
paddenstoelenwerkgroep@ivnheezeleende.nl
Ko Dousma 06 83997769
Natuurlijke leefomgeving
natuurlijkeleefomgeving@ivnheezeleende.nl
Henk Groenemans 040 2264122
PR & Communicatie
- *Algemeen pr@ivnheezeleende.nl*
  Ruud Krielaart 06 10435830
- *Webmaster webmaster.heeze.leende@ivn.nl*
  Anne Groenewegen 06 50868653
- *Sociale media Sandra.comics@gmail.com*
  Sandra de Haan 06 12244043
- *Redactie Het Groene Blaadje*
  hetgroeneblaadje@ivnheezeleende.nl
  Klaasje Douma 040 2263668

Scholenwerk
scholenwerk@ivnheezeleende.nl
Willemien v.d. Paal 040 2263274
José Verbeek 06 23170771
Sleutelbloem
sleutelbloem@ivnheezeleende.nl
Leo van Bossum 040 2263124
Tentoonstellingen & Vormgeving
tentoonstellingswerkgroep@ivnheezeleende.nl
Ciel Broeckx 040 2264226
Vogelwerkgroep
spotvogel@ivnheezeleende.nl
Annette Coomans 06 25525974
Wandelingen coördinatie
wandelingen@ivnheezeleende.nl
Geert Engels 06 38895545

Vertrouwens Contact Personen
Corrie Vincent *corrie.vincent@hslnet.nl*
06 33802188
Harry Dumoulin *g.dumoulin@chello.nl*
06 46060955

Verenigingsgebouw / Postadres

IVN Heeze-Leende
De Sleutelbloem
Strabrecht 14
5591 BP Heeze

Website

ivn.nl/afdeling/heeze-leende/